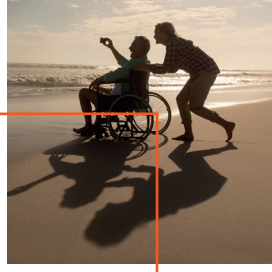

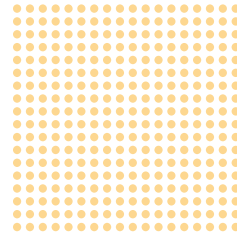
SEFERİHİSAR ENGELLİLER ALTERNATİF SU SPORLARI GENÇLİK VE SPOR DERNEĞİ

İZMİR'DE
ORTOPEDİK
ENGELLİLERİN
DENİZ VE PLAJ
TURİZMİNE ERİŞİMİ

İZLEME RAPORU

Eylül 2021

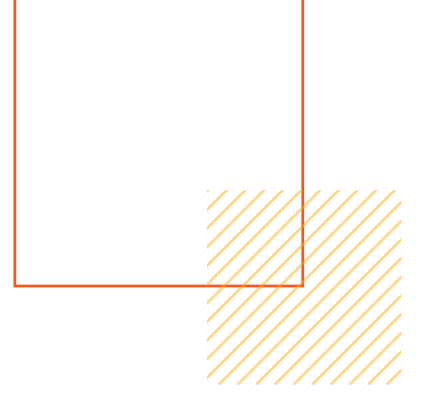
Seferihisar
Engelliler Kimsesizler Alternatif Su Sporları

Seferihisar
Engelliler Kimsesizler
Alternatif Su Sporları

İZLEME ÇALIŞMASINI YÜRÜTEN KURUM

Seferihisar Engelliler Kimsesizler Alternatif Su Sporları
Gençlik ve Spor Derneği

PROJE EKİBİ

Öğretim Görevlisi Kevser Çimenli
Sanem Erdil Kocaman
Oya Demir
Gülgün Yorgancılar
Serkan Çimenli

DÜZELTİ

Fusun Öztürk

TASARIM UYGULAMA

HSC REKLAM HİZMETLERİ
Mayıs 2021

İLETİŞİM

SEKADER
Kamp Alanı Atatürk Mh. 5536 Sok. No:19 Payamlı-Seferihisar/İZMİR

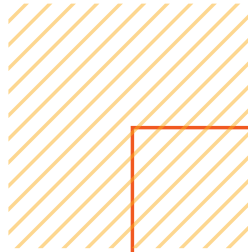
EYLÜL 2021
©Tüm Hakları Saklıdır.

Bu rapor, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu raporun içeriğinden yalnızca SEKADER sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

GİRİŞ

1. Çalışmanın Amacı	4
1.1. Arka Plan	4
1.2. Hedef.....	5
1.3. Yöntem.....	5
1.4. Etik Çerçeve.....	6
2. Erişilebilir Turizmden Anladığımız	6
3. İzleme Analizi	7
4. Öneriler	20
5. Sonuç	21
Ek:	
1. İzleme Çalışmasını Gerçekleştiren Kurum-SEKADER	23
2. İzleme Çalışmasında Uygulanan Anket Soruları	24
3. İBB Meclis Kararı Örneği	29
4. Saha Gözlem Raporu	30

Bireyin en temel haklarından biri olan dinlenme, tatil yapma hakkı BM İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sindeki Madde 24'de belirtilmiştir.

GİRİŞ

İzmir'de Engellilerin Turizm Alanlarına Erişimlerini İzleme Araştırması'yla; İzmir merkez ve ilçelerinde deniz, plaj gibi turizm ve tatil alanlarına yönelik engellilerin erişim olanaklarını belirlemek, engelli turizmüne yönelik eksiklikleri tespit edip, kamu ve yerel yönetimlerin bu konuya dikkatini çekmek amaçlanıyor. Diğer bir deyişle, yerelde engellilerin turizm olanaklarına erişim haklarına yönelik bir savunuculuk alanı oluşturulması hedefleniyor.

Engelli hakları alanında çalışan bir Sivil Toplum Örgütü olarak, engellilerin her koşulda toplum içerisinde yer alan en kırılgan gruptan biri olduğunu biliyoruz. Haklarına ulaşmakta oldukça zorlanan engellilerin, ülkemizin de imzacısı olduğu

BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmesi Madde 9'da açıkça belirtilen "erişebilirlik" haklarına dayanarak yereldeki mevcut durumu belirlemeye ve görünür kılmaya çalıştık. Çalışmaya başlamaktaki çıkış noktamız, toplumda görmezden gelinen, hayatları evleriyle sınırlandırılmaya zorlanan, her zaman yardıma muhtaç olarak görülen engellilerin, yaşadıkları soruna hak temelli bakılması gerektiğini hatırlatmak oldu. Onların temel haklarına ulaşmalarına dair ihtiyaçlarını onlardan dinlemek ve ilgili kurumlarla paylaşmayı amaçladık.

SEKADER olarak 2010 yılından bu yana engellilerin deniz ve plaj olanaklarından yararlanmasına yönelik hizmet veriyor ve izleme çalışması olarak belirlenen

konudaki sorunları da yakından takip ediyoruz. Etkiniz AB Programı desteği ile bu gözlemlerimizi daha somut bir bilgiye dönüştürmeye çalıştık. İzleme çalışması kapsamında yapılan anket çalışması, ilgili STÖ temsilcileri ve yerel yönetim muhatapları ile yapılan görüşmelerle, elde ettiğimiz sonuçları paylaşarak, gündeme getirmeyi hedefledik. Sosyal medya üzerinden sonuçlar paylaşarak kamuoyunda bilinirliğin artırılmasını da amaçladık.

Çalışmada anket yolu ile 97 ortopedik engelliden konuya ilişkin görüş alındı. 5 STÖ ile derinlemesine görüşme yapıldı. Mayıs ve Haziran aylarında mevcut durumun gözlenmesi amacıyla İzmir'de

bulunan ve tekerlekli sandalye kullanıcıları bireylerin de erişimine uygun olduğu belirtilen 3 plaj ziyaret edildi. Bu plajlar Foça Belediyesi Karakum (Halk Plajı) Urla Belediyesi Kum Denizi Plajı (Halk Plajı) Seferihisar SEKADER Kamp Alanı. Son olarak, ulaşılan tüm bilgilerin analizi ilgili kurumlarla paylaşılmıştır. Bu rapor, tüm bu basamakların değerlendirmesini içermektedir.

İzmir'de engellilere yönelik turizm hizmetlerine ilişkin tüm uygulamalar, BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye göre değerlendirildi. Umuyoruz ki bu ve benzeri çalışmalar, alanda görülen eksikliklerin giderilmesinde, karar vericilerin politikalarını etkileyecektir.

1.ÇALIŞMANIN AMACI:

İzmir’ de Engellilerin Turizm Alanlarına Erişimlerini İzleme Çalışması, İzmir genelindeki deniz, plaj gibi turizm ve tatil alanlarına yönelik engellilerin erişim olanaklarını belirlemek, engelli turizmüne yönelik eksiklikleri tespit edip, kamu ve yerel yönetimlerin bu konuya dikkatlerini çekmek amacıyla gerçekleştirildi. Engellilerin bu alanlardaki haklarına ulaşımlarındaki eksiklikleri gidermeye yönelik politikalar üretmek ve karar vericilere çözüm önerileri sunmak çalışmanın hedeflenen nihai sonuçlarıdır.

1.1. Arka Plan

Toplumda engellilere yönelik yaygın düşünce ve davranışlar var. Bunlar;acıma, merhamet etme ya da hor görme veya görmezden gelme... Bu acıma, merhamet etme duyguları çoğunlukla olumlu yaklaşımlar gibi algılansa da, engellilere yönelik ayrımcılığın ve ayrımcı uygulamaların meşrulaştırılmasını desteklemekte ve engellilere yapılan ayrımcılığın çoğu zaman görmezden gelinmesine neden olmuştur. Engellilerin yardıma muhtaç olarak gösterilmesi onların eğitim, istihdam, seyahat, sosyal güvence, toplum yaşamına intibak vb. temel haklarından mahrum kalmasına neden olmakta, engelliler evlerinde yaşamaya mahkum edilmekte, sosyal yaşam içerisinde yer edinmekte gereğinden fazla çaba sarf etmek zorunda kalmaktadırlar.

Bireyin en temel haklarından biri olan dinlenme, tatil yapma hakkı BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Madde 24’de belirtilmiştir. BM Engelli Haklarına Dair Sözleşme’de, "Genel İlkeler" kapsamında ifade edilen ve Madde 9’da kapsamı açıkça tanımlanan "erişilebilirlik" ifadesi, engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, hem kırsal hem kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için taraf devletlerin sorumluluklarını açıkça belirtmektedir. Erişim önündeki engellerin belirlenmesi ve ortadan kaldırılması Taraf Devletlerin sorumluluğu altındadır. Bu kapsamda Taraf Devletlerin gerekli tedbirleri alması ve ihtiyaç duyulan düzenlemelerin yapılması beklenmektedir. Ancak ülkemizde engellilerin bu olanaklara erişemiyor olması hak temelli bakış açısı ile değerlendirilmiyor.. Olanaklarından mahrumiyetleri o kadar kanıksanmıştır ki, dört yanı deniz olan bir coğrafyada yaz aylarında sahillerde parmakla gösterilecek kadar az engelli bulunmaktadır. Simgesel olarak değil, gerçekten de sahile gelen bir engelliye parmakla gösteren, "bak engelli ama sahile gelmiş" diyen bir toplumsal bakış açısı oluşmuştur. Engelliler üzerinde oluşan bu baskının yanı sıra, engelli turizmdeki kısıtlar ve yeterince ulaşılabilir olmaması açıkça insan hakları ihlalidir.

Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’de;

"Engelliliğin gelişen bir kavram olduğunu ve engellilik durumunun, sakatlığı olan kişilerin topluma diğer bireyler ile eşit koşullarda tam ve etkin katılımını engelleyen tutumlar ve çevre koşullarının etkileşiminden kaynaklandığı gerçeğini kabul ederek", ifadesi ile karar vericilerin fırsat eşitliği gözetilen politikalar yürütmesi gerektiği açıkça ifade edilmektedir.

1.2. Hedef

Bizler bu çalışma ile "Engelli Dostu Belediye" unvanına sahip İzmir Büyükşehir Belediyesi ve sahil beldelerinin belediyeleri ile ortak bir çözüm masası kurulmasını hedefliyoruz. Mevcut durum hakkında tespit ve önerilerimizi maddeleştirerek gündeme getirmek ve sorunun çözümüne hak temelli bakış açısı sunarak destek olmayı amaçlıyoruz. Bu amaca yönelik yürütülen çalışma sonucunda da, İzmir'de engelli haklarına yönelik faaliyet yürüten Sivil Toplum Örgütlerinin arasında bir ağ oluşturmayı ve ortak bir eylem planı hazırlamak için bir diyalog zemini oluşturulmasını hedefliyoruz. Sorunları, her boyutu ile değerlendirerek, daha etkili bir görünürlük çalışmasının başlamasını ve bir takım çözümler için karar verici kurumlara etki eden bir savunuculuk alanını güçlendirmeyi amaçlıyoruz. Öncelikli muhatabımız İzmir Büyükşehir Belediyesi ile çözüm önerilerini konuşacağımız ve planlama sürecinde etkin olacağımız bir platformun oluşmasının "engellerin ortadan kaldırılmasında" olumlu bir çaba olacağına inanıyoruz.

1.3 Yöntem

İzmir'de Ortopedik Engellilerin Deniz ve Plaj Olanaklarına Erişimi İzleme Raporu Araştırması 3 farklı aşamada planlandı:

1. Mevcut durumun izlenmesine yönelik anket çalışması
2. Alanda çalışan STÖ'ler ile görüşülmesi
3. Bu konuya yönelik düzenlemelerin yapıldığı alanlara yönelik saha ziyaretleri

Çalışmanın ilk aşamasında anket sorularının hazırlanmasına yönelik çevrimiçi bir toplantı yapıldı. Toplantı sonucunda Anket Çalışma Ekibi tarafından 21 sorudan oluşan anket hazırlandı. Hazırlanan sorular Etkiniz AB Programı uzmanlarının görüş ve önerileri ile düzenlenerek anket yaygınlaştırılmaya, uygulanmaya başlandı. Anket SEKADER, Engelsiz Yaşam Derneği, Herkes İçin Turizm Derneği, Kent Konseyi Engelli Meclisi gibi engelli dernekleri aracılığı ile 10 Şubat - 10 Mart 2021 tarihleri arasında çevrimiçi yöntemle İzmir'de yaşayan 97 ortopedik engelliye uygulandı.

Ankette, demografik bilgilerin yanı sıra katılımcıların yaşadıkları tecrübeler ve önerilerine yönelik soruların yanıtlaması istendi. Ayrıca yöneltilen sorular ile, iyi uygulama örneklerine dair bilgiler de elde edilmek istendi. Anket çalışması tamamlandıktan sonra, İzmir'de engellilerin haklarına yönelik çalışma yürüten 5 STÖ temsilcisi ile çevrimiçi bir görüşme gerçekleştirildi. Mevcut durum ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri alınmış, ileriye yönelik birlikte yapılabilecekler konuşuldu.

Anket verileri ve STÖ temsilcileriyle yapılan toplantı sonrasında elde edilen sonuçların analiz çalışması yapılırken, mevcut uygulamaları yerinde görmek ve ihtiyaçları daha iyi anlamak amacıyla Foça, Seferihisar ve Urla'daki engelli erişimi olan plaj ve tesislere saha ziyareti planlandı ve Mayıs-Haziran aylarında bu plajlar ziyaret edildi. Yapılan ziyaretlerden elde edilen izlenimler EK-4 olarak rapora yansıtılmıştır.

1.4 Etik Çerçeve

Çalışma; planlama sürecinden itibaren Kişisel Verileri Koruma Kanunu'ndaki kriterler gözetilerek yürütülmeye çalışıldı.

Çalışmaya katılan kişilerden cinsiyetleri, isimleri ve iletişim bilgileri istenmedi, paylaştıkları bilgilerin hangi amaçla kullanılacağı açıkça belirtildi ve onay alındı. Ankete sadece ortopedik engeli olan, aparat ya da tekerlekli sandalye kullanan bireyler davet edildi ve gönüllülük ilkesi ile anketi doldurmaları istenmiştir. Ayrıca STÖ temsilcileri ile yapılan toplantı öncesi bilgilendirme yapılmış, onay alınarak görüşme kayıt altına alındı ve raporlama aşamasında ilgili bölümlerde onay ve görüşlerine başvuruldu.

Toplantı ve anket verileri, çalışma ekibi dışında herhangi bir kurum ve kişi ile paylaşılmadı ve sonuçlar toplu olarak değerlendirildi.

2. ERİŞİLEBİLİR TURİZMDEN ANLADIĞIMIZ

"Erişilebilir Turizm" dediğimizde aslında net olarak sınırları çizilmiş temel bir tanım karşımıza çıkar. Erişilebilir turizm bütün mekanizmaların, işleyişin, yapıların tüm bireyler için ulaşılabilir olmasıdır. Oldukça net, anlaşılır olan bu tanım engellilerin toplumsal yaşamın dışında kalmadan, insan onuruna yaraşır bir biçimde turizm olanaklarından faydalanmalarını sağlayacak olmazsa olmaz kriterlerdir. Engelleri ortadan kaldırarak, bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan, eşit yurttaşlık haklarına erişimlerini sağlayan tüm uygulamalar, istisna çalışmalar değil kamu kurum ve kuruluşlarının temel sorumluluklarıdır (Akıncı, Sönmez- 2015)¹.

Turizm planlamalarının başlangıcından itibaren dikkat edilmesi gereken konular belli bir standarda sahip olmalıdır. Hizmetlerin tanıtımından, rezervasyona kadar tüm bireylerin ihtiyaçları gözetilerek mekân düzenlemeleri gerçek ihtiyaçlara yönelik olarak yapılmalıdır. Sosyal Devlet anlayışı içerisinde yer alan bu yaklaşımı, ülkemizin insan hakları alanındaki durumunun da temel göstergelerinden biri olarak görüyoruz.

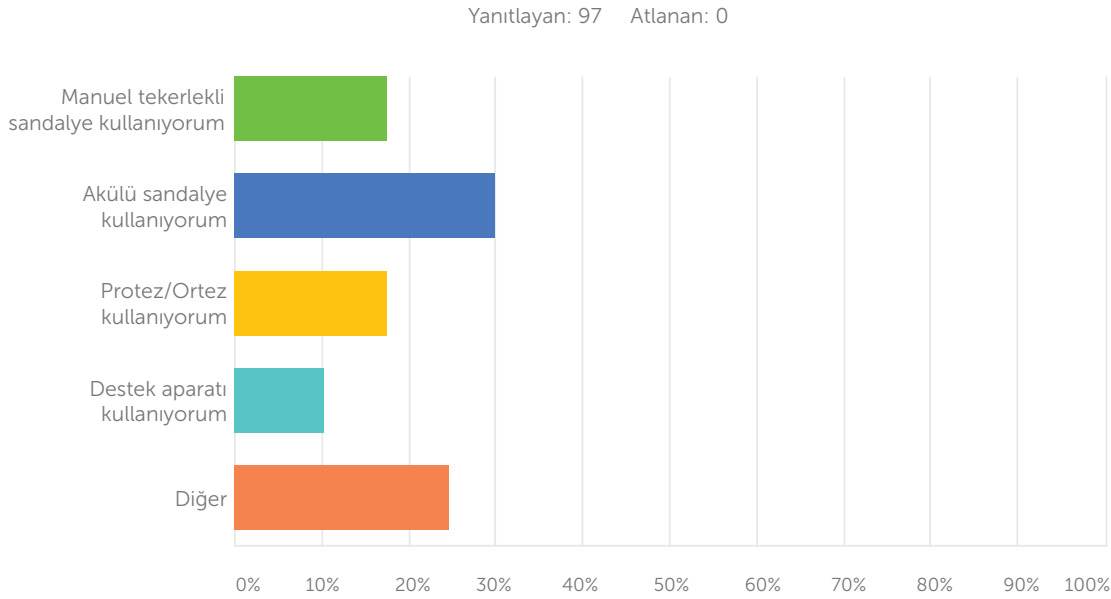
3. İZLEME ANALİZİ

İzleme çalışması 100 kişi ile yapılarak, 97 yanıt değerlendirmeye alındı. Çalışmada elde edilen verileri değerlendirdiğimizde gördük ki; çok da yoruma gerek kalmayan, net bir şekilde ifade edilen ihtiyaçlar açıkça ortadaydı.

Katılımcıların cinsiyet ve eğitim durumlarıyla ilgili soruya alınan yanıtlar şöyle: Ankete katılan 97 kişinin 49'u kadın, 48'i erkek, %32'si ilk ve ortaokul, % 31'i lise, %14 ön lisans, %16'sı lisans mezunu.

Çoğunluğu 35 yaş üstü olan katılımcıların; 29'u akülü sandalye, 17'si manuel sandalye, 17'si protez-ortez engellilerdi. 10'u destek aparatı kullanan, 24'ü de engeline özgü farklı desteklere gereksinimi olan engellilerdi.

S4- Fiziksel / Ortopedik engeliniz nedir?

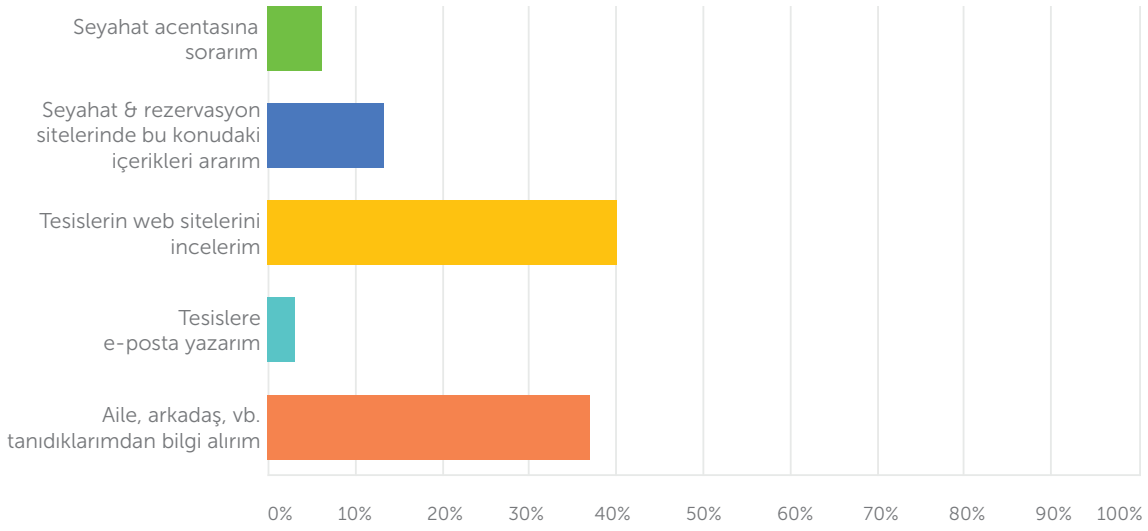

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Manuel tekerlekli sandalye kullanıyorum	17.53%	17
Akülü sandalye kullanıyorum	29.90%	29
Protez/Ortez kullanıyorum	17.53%	17
Destek Aparatı kullanıyorum	10.31%	10
Diğer	24.74%	24
TOPLAM		97

Katılımcılara tatil planı yaparken, ihtiyaç duydukları bilgileri nereden temin ettikleri sorulduğunda; %40'ı tesislerin web sitelerinden, %37'si aile-arkadaş ve tanıdıklardan, %13'ü seyahat rezervasyon sitelerinin içeriklerden, %6'sı seyahat acentelerinden ve % 3'ü e-posta yolu ile bilgi isteyerek elde ettiklerini belirtti.

S5-Tatilinizi planlarken erişilebilirlikle ilgili bilgileri hangi kaynaklardan almaya çalışırsınız? (Lütfen size uygun olan seçenekleri işaretleyin.)

Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

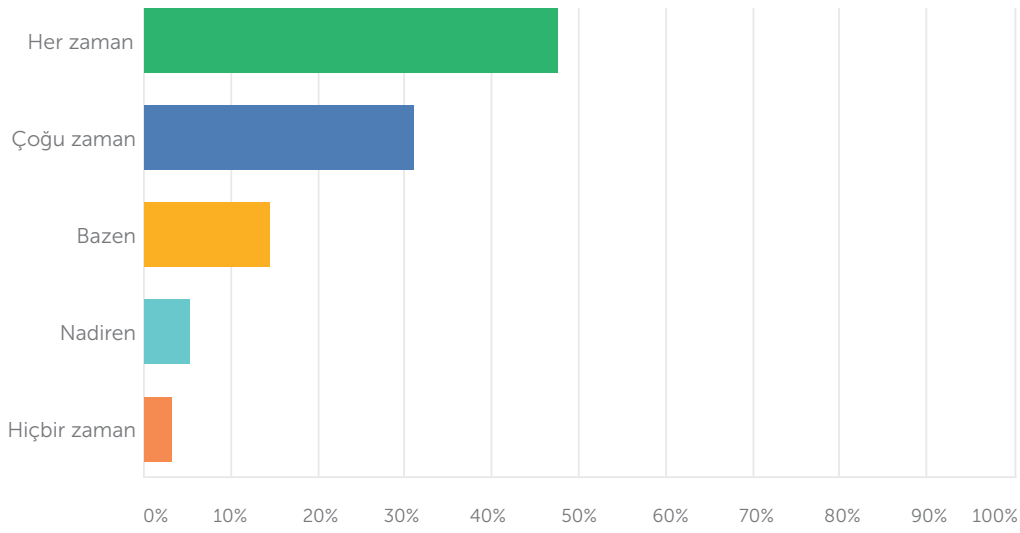

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Seyahat acentasına sorarım	6.19%	6
Seyahat & rezervasyon sitelerinde bu konudaki içerikleri ararım.	13.40%	13
Tesislerin web sitelerini incelerim.	40.21%	39
Tesislere e-posta yazarım.	3.09%	3
Aile, arkadaş, vb. tanıdıklarımın bilgi alırım.	37.11%	36
TOPLAM		97

karşılamaacağına yönelik endişe duyduklarını belirtti. Bu endişe bireylerin tatil planı yapmasında motivasyonlarını düşüren bir unsur olarak yorumlandı.

S6-Tatile gitmeye karar verdiğinizde, gideceğiniz tatil yerinin erişilebilirlikle ilgili ihtiyaçlarınıza cevap verip vermeyeceği konusunda endişe yaşıyor musunuz?

Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

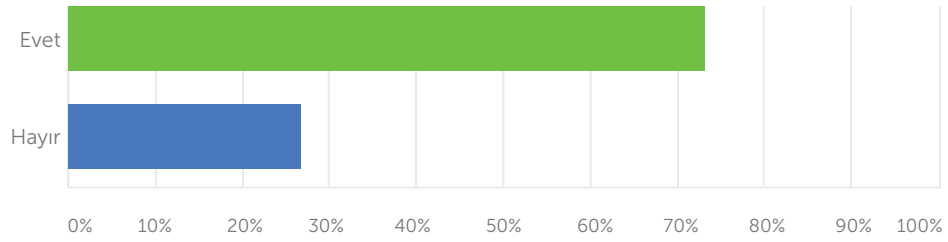

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Her zaman	47.42%	46
Çoğu zaman	30.93%	30
Bazen	14.43%	14
Nadiren	5.15%	5
Hiçbir zaman	3.09%	3
TOPLAM		97

Katılımcıların %70'i tatile giderken kendilerine eşlik edecek birinin olmasını tercih ettiğini ve genellikle aileleri ile gittiklerini belirtti. %20'lik bir kesim ise, arkadaşlarıyla da tatile çıkmayı tercih ettiğini söyledi.

S7-Tatile giderken birinin eşlik etmesine ihtiyaç duyuyor musunuz?

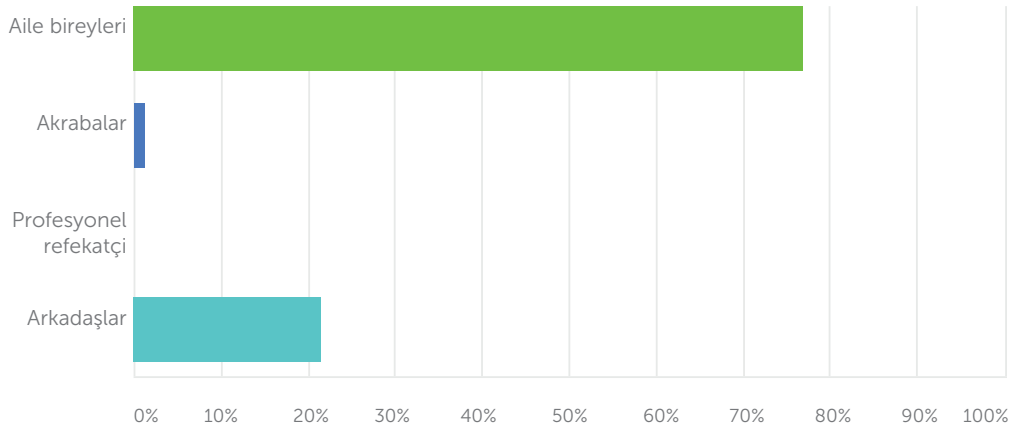
Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Evet	73.20%	71
Hayır	26.80%	26
TOPLAM		97

S8-Bir önceki soruya yanıtınız evet ise tatillerde genellikle kimler size eşlik eder?

Yanıtlayan: 74 Atlanan: 23

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Aile bireyleri	77.03%	57
Akrabalar	1.35%	1
Profesyonel refakatçi	0.00%	0
Arkadaşlar	21.62%	16
TOPLAM		74

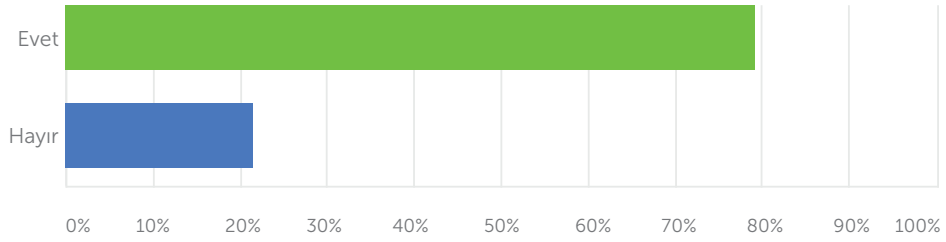
Tatil yapacağınız tesisin ihtiyaçlarınıza uygun olup olmadığına karar verirken, hangi özellikler ve hizmetler sizin için aşağıdaki özellik ve hizmetlerin sizin için önem derecesi nedir? diye sorduğumuzda ortaya çıkan en önemli ihtiyaçlar; tesis içerisinde rahat kullanılacak erişime engel olmayan yolların olması ve plajda kişisel ihtiyaçlarına yönelik hizmetlerin bulunması (plaj rampası, tuvalet, duş, soyunma kabini), tesisteki odaların engelli kullanımına uygun olması, acil durumlarda engelli tahliyesine uygun ortamların bulunması olarak ifade edildi.

	ÇOK ÖNEMLİ	ÖNEMLİ	BİRAZ ÖNEMLİ	ÖNEMLİ DEĞİL	HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	TOPLAM	AĞIRLIKLIL ORTALAMA
Tesis içindeki bütün kamusal alanların erişilebilir olması	80.41% 78	18.56% 18	1.03% 1	0.00% 0	0.00% 0	97	4.79
Tesis içindeki mekânlara ulaşabileceğim yolların erişilebilir olması	84.54% 82	15.46% 15	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	97	4.85
Erişilebilir park alanının bulunması	63.92% 62	28.87% 28	2.06% 2	3.09% 3	2.06% 2	97	4.49
Girişte çalışanlar tarafından tesisin gezdirilmesi	39.18% 38	38.14% 37	14.43% 14	5.15% 5	3.09% 3	97	4.05
Bağımsız erişim sağlayan bir giriş olması (otomatik kapı, rampa vb.)	82.47% 80	14.43% 14	1.03% 1	0.00% 0	2.06% 2	97	4.75
Girişte/resepsiyonda bankonun erişilebilir yükseklikte olması	65.98% 64	25.77% 25	3.09% 3	4.12% 4	1.03% 1	97	4.52
Bütün katlarda, asansörlerin yanında oturma alanlarının bulunması	38.14% 37	39.18% 38	10.31% 10	10.31% 10	2.06% 2	97	4.01
Asansör genişliği ve kapı genişliğinin uygun olması	77.32% 75	17.53% 17	1.03% 1	3.09% 3	1.03% 1	97	4.67
Oda kapısının genişliği	68.04% 66	24.74% 24	1.03% 1	5.15% 5	1.03% 1	97	4.54
Banyo tuvalet kapısının genişliği	74.23% 72	19.59% 19	1.03% 1	5.15% 5	0.00% 0	97	4.63
Banyo ve tuvalet içerisinde manevra alanının uygunluğu	75.26% 73	19.59% 19	3.09% 3	2.06% 2	0.00% 0	97	4.68
Tesiste tutunabileceğim tırabzanların bulunması	64.95% 63	26.80% 26	2.06% 2	4.12% 4	2.06% 2	97	4.48
Tesiste duvarlar ve mobilyalar arasında kolay hareket ve manevra alanının olması	73.20% 71	22.68% 22	3.09% 3	1.03% 1	0.00% 0	97	4.68
Tesisteki yeme içme alanlarının erişilebilir olması	83.51% 81	14.43% 14	1.03% 1	1.03% 1	0.00% 0	97	4.80
Tesisteki odaların engelli kullanımına uygun olması (banko, dolap, banyonun genişliği, destek mekanizmaları, askılık, kasa, pencereye erişim, yatak yüksekliği)	78.35% 76	17.53% 17	3.09% 3	0.00% 0	1.03% 1	97	4.72
Havuz asansörünün olması	48.45% 47	36.08% 35	8.25% 8	5.15% 5	2.06% 2	97	4.24
Plaj rampasının ihtiyaçlarıma uygun olması	78.35% 76	16.49% 16	2.06% 2	3.09% 3	0.00% 0	97	4.70
Plajda ihtiyaçlarıma uygun tuvalet olması	84.54% 82	11.34% 11	2.06% 2	1.03% 1	1.03% 1	97	4.77
Plajda ihtiyaçlarıma uygun soyunma kabini olması	76.29% 74	19.59% 19	2.06% 2	1.03% 1	1.03% 1	97	4.69
Plajda erişilebilir duş olması	72.16% 70	21.65% 21	3.09% 3	3.09% 3	0.00% 0	97	4.63
Plajda ihtiyaçlarıma uygun şezlong olması	64.95% 63	26.80% 26	5.15% 5	1.03% 1	2.06% 2	97	4.52
Tesis çalışanlarının olumlu olması ve yardımcı olmak için çaba göstermesi	63.92% 62	32.99% 32	1.03% 1	0.00% 0	2.06% 2	97	4.57
Tesisin çeşitli yerlerinde acil durum telefonlarının/butonlarının bulunması	53.61% 52	34.02% 33	8.25% 8	1.03% 1	3.09% 3	97	4.34
Afet yangın durumlarında tahliye sisteminin ihtiyaçlarını gözeterek kurgulanması	74.23% 72	23.71% 23	2.06% 2	0.00% 0	0.00% 0	97	4.72

Ankete katılanların çoğunluğunun son 3 yılda günübirlik ya da konaklamalı deniz kenarına giden kişiler olduğu görüldü. Bu nedenle onların deneyimleri anket için somut veriler elde etmemizi sağladı. Son 3 yılda günübirlik ya da konaklamalı herhangi bir plajdan faydalanmayan katılımcıların temel gerekçesinin erişimle ilgili olduğu ifade edildi. Araç bulmakta, engellilere uygun tesis bulmakta zorlandıklarını belirten bu katılımcılar, aynı zamanda ekonomik koşulların da önemli bir faktör olduğunu söylediler.

S10- Son 3 yılda günübirlik ya da konaklamalı deniz kenarına gittiniz mi?

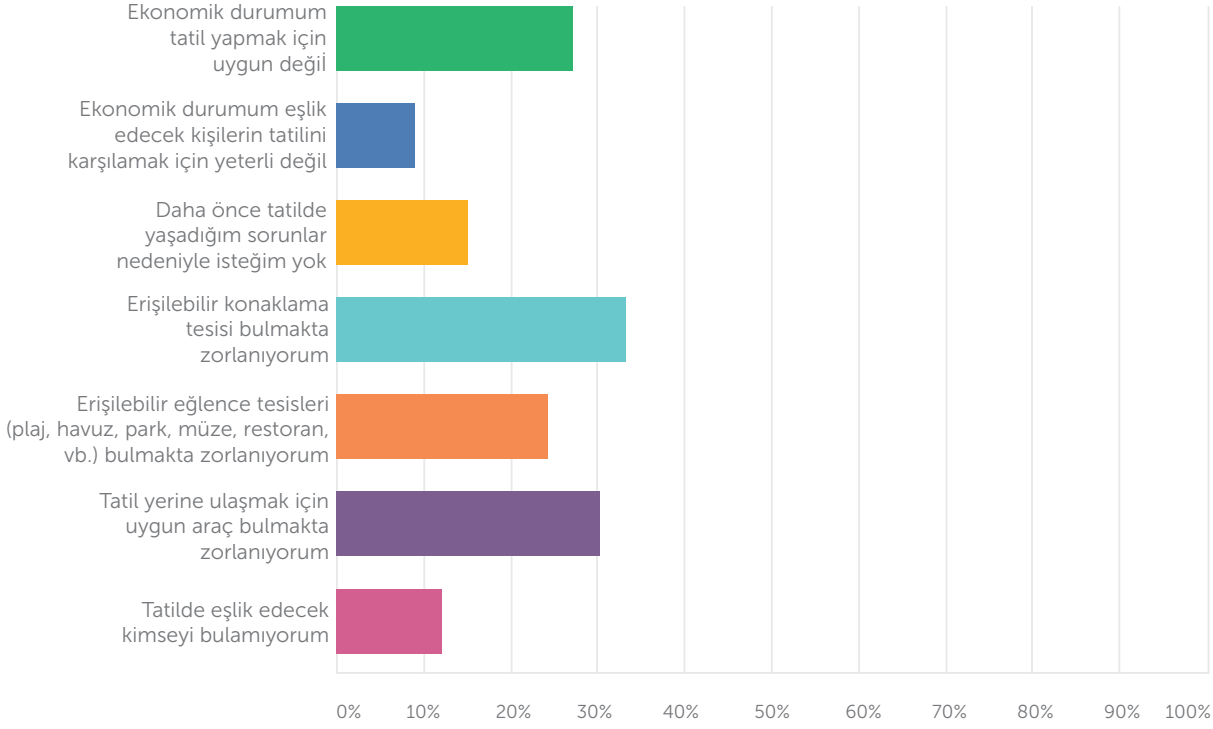
Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Evet	79.38%	77
Hayır	21.65%	20
TOPLAM		97

S11- Cevabınız hayır ise neden gidemediğinizi belirtiniz. (Lütfen size uygun olan seçenekleri işaretleyiniz).

Yanıtlayan: 33 Atlanan: 64

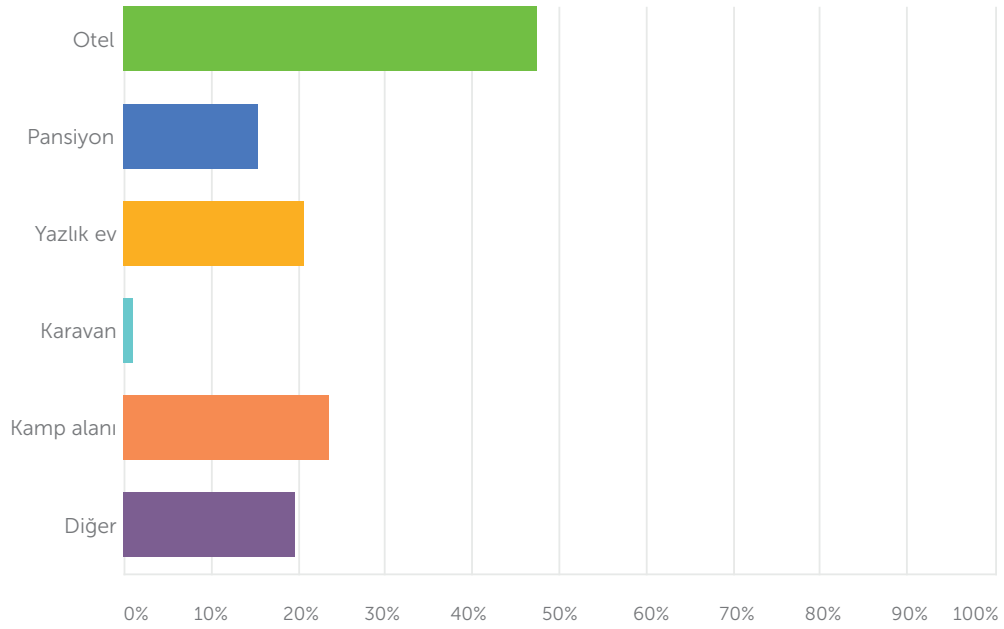

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Ekonomik durumum tatil yapmak için uygun değil	27.27%	9
Ekonomik durumum eşlik edecek kişilerin tatilini karşılamak için yeterli değil	9.09%	3
Daha önce tatilde yaşadığım sorunlar nedeniyle isteğim yok	15.15%	5
Erişilebilir konaklama tesisi bulmakta zorlanıyorum	33.33%	11
Erişilebilir eğlence tesisleri (plaj, havuz, park, müze, restoran, vb.) bulmakta zorlanıyorum	24.24%	8
Tatil yerine ulaşmak için uygun araç bulmakta zorlanıyorum	30.30%	10
Tatilde eşlik edecek kimseyi bulamıyorum	12.12%	4
TOPLAM		33

Son 3 yılda tatil yapabilen katılımcıların yaklaşık % 50'si otelleri tercih ettiğini belirtti. Otellerden sonra en çok tercih edilen tatil seçeneğinin ise kamp alanları olduğu görüldü. Katılımcıların çoğu bu tatillerde fiziksel ortamlar nedeniyle zorlandıklarını belirtmektedir. Ancak büyük çoğunluğu çalışanların tutumlarından memnun olduklarını da dile getirdi. Memnun olmayan katılımcıların sadece üçte biri, kamu kurumlarına şikayetlerini ilettiğini, geri kalan çoğunluk ise işletmelere personelden duydukları memnuniyetsizliklerini bildirdiklerini söyledi. Ancak şikayette bulunanların yarısının süreci takip etmediği ve şikayeti sonrasında nasıl bir süreç izlendiğini bilmediği görüldü.

S12- Son 3 yılda yaptığınız tatillerde hangi konaklama türlerini tercih ettiniz?

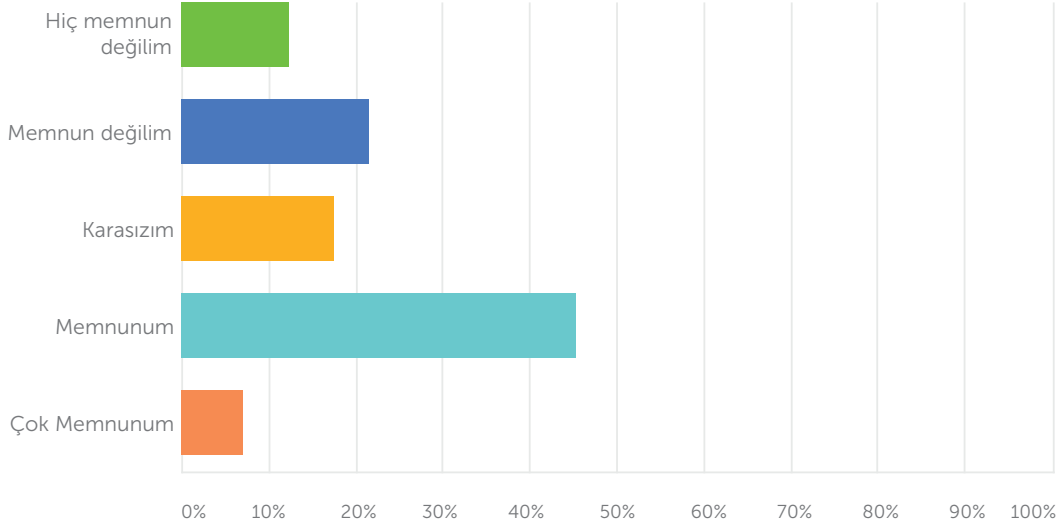
Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Otel	47.42%	46
Pansiyon	15.46%	15
Yazlık ev	20.62%	20
Karavan	1.03%	1
Kamp alanı	23.71%	23
Diğer	19.59%	19
TOPLAM		97

S13- Lütfen son 3 yılda tatil deneyiminizle ilgili memnuniyetinizi değerlendirin.

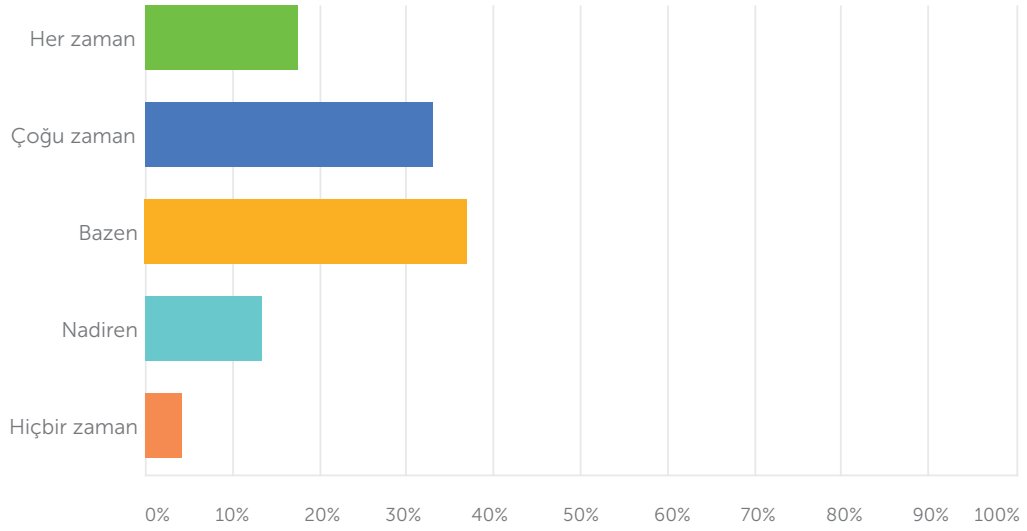
Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Hiç memnun değilim	12.37%	12
Memnun değilim	21.65%	21
Karasızım	17.53%	17
Memnunum	45.36%	44
Çok Memnunum	7.22%	7
TOPLAM		97

S14- Tatil yaptığınız yerde ortamın fiziksel koşulları nedeniyle zorlandınız mı?

Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

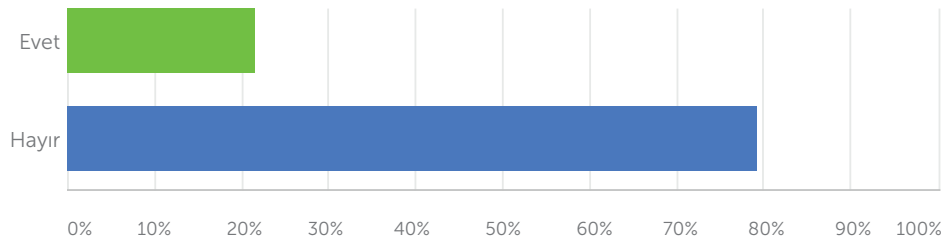

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Her zaman	17.53%	17
Çoğu zaman	32.99%	32
Bazen	37.11%	36
Nadiren	13.40%	13
Hiçbir zaman	4.12%	4
TOPLAM		97

Katılımcılara gittikleri tatil yerinde ayrımcılığa maruz kalıp kalmadıkları sorulduğunda, grubun % 22'sinin "evet" diye yanıtladığı görüldü. Katılımcıların maruz kaldıkları ayrımcılık ile kullandıkları ifadeler ise şöyle:

S15- S15 Tatil yaptığınız yerde tatil yapan diğer kişilerin ya da çalışanların ayrımcı tutumlarına maruz kaldınız mı?

Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

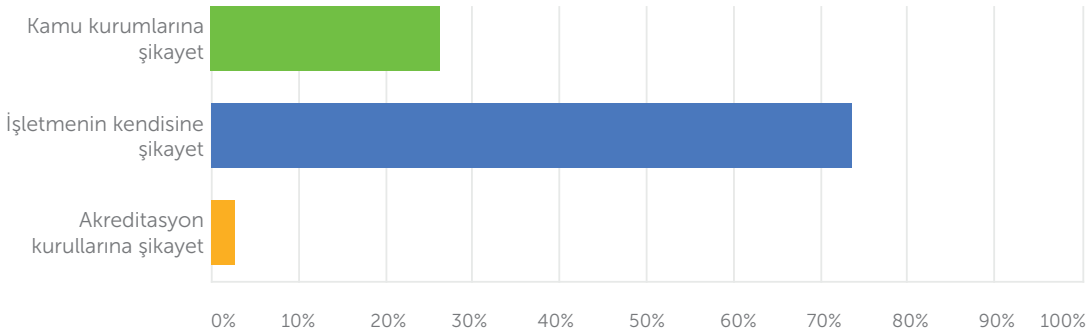
YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Evet	21.65%	20
Hayır	79.38%	77
TOPLAM		97

YANITLAR	DATE
Aşırı yardım etme talebi sıkıcı. İstemediğimi söyleyince ısrar ediliyor.	2/28/2021 6:03 PM
Sizi sürekli taciz eden bakışlar	2/24/2021 11:48 PM
Restoranda yardım alamadım	2/17/2021 7:25 PM
Yukarıda işaretlemediğim gibi, kanunla belirlenmiş erişilebilirlik standartları uygulanmıyorsa, ayrımcılık yapılmış demektir.	2/16/2021 7:58 PM
Ortak havuz kullanımında engellilere sıcak bakılmaması	2/16/2021 2:33 PM
Personel yetersiz ve tuvaletler engelliye uygun değil.	2/16/2021 1:46 PM
Yürüyemediğimiz için bizi sanki zihinsel engelliymiş gibi davranmaları	2/16/2021 12:41 PM
Havuz, plaj ya da diğer hizmetlerle ilgili erişim talep ettiğimde karşılaştığım tavır. Pek çok işletmeci, bir oda tuvalet ve banyosuna demir kol taktıklarında engelli odası olduğunu düşünüyor. Oysa ayağa kalkamayan biri için hiçbir anlamı yok o kolların. Tekerlekli sandalye ile manevra yapacak alan yok en başta. Tüm eşyalar (havlu, çarşaf, yastık, duş, telefon,) ulaşamayacak yükseklikte. Eğer yalnız gitmişseniz, "kimin kimsen yok mu?" gibi haddi aşan sorulara bile muhatap olabilirsiniz. Otopark sorunu da başka bir konu. Tekerlekli sandalye kullanan bir sürücü için ayrılmış otoparkta sandalyenin indirileceği alan düşünülüyor. Yani birbirine çok yakın olduğu için park yerleri direksiyon tarafına parkeden başka bir araba yüzünden aracıma binemediğim çok oldu.	2/15/2021 9:00 PM
Engelliler için wc olması gerekiyor	2/15/2021 8:00 PM
Her türlü ayrımcılığa maruz kaldım	2/14/2021 11:06 PM
Zorlandığım yerlerde görmezden gelinmesi	2/14/2021 11:02 PM
Yaklaşım ve samimiyetin eksikliği	2/14/2021 8:21 PM
Sürekli yardım etme isteği	2/14/2021 3:30 PM
Engellilere yaklaşımları ayrımcılık yaratıyor. Ayrıca Dikili ilçesindeki engelli plajının, engellilerin kullanımına uygun yapılmadığını düşünüyorum.	2/14/2021 2:46 PM
Çünkü kaldığımız yerde tam yetkili, engelliye yardımcı görevli yok	2/14/2021 2:33 PM

Yaşadıkları ayrımcılıktan dolayı şikayet mekanizmasını kullananların %25'i kamu kurumlarına, %73'ü işletmenin kendisine ve %2'si de akreditasyon kurumlarına şikayette bulunmuş. Şikayet sonrası ilgili tesisin ayrımcılığı sonlandırmak için harekete geçip geçmediğini takip etme oranı ise %47.

S17- Yaşadığınız ayrımcılığa karşı hangi şikayet mekanizmalarını kullandınız?

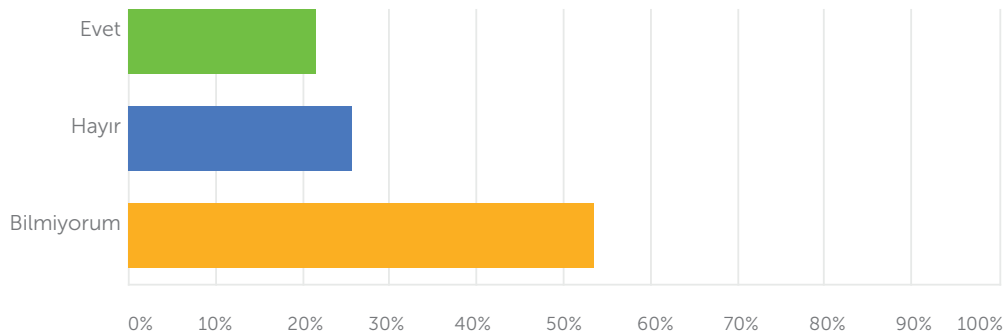
Yanıtlayan: 38 Atlanan: 59

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Kamu kurumlarına şikayet	26.32%	10
İşletmenin kendisine şikayet	73.68%	28
Akreditasyon kurullarına şikayet	2.63%	1
TOPLAM		38

S18- Söz konusu tesis ayrımcılığı sonlandırmak için harekete geçti mi?

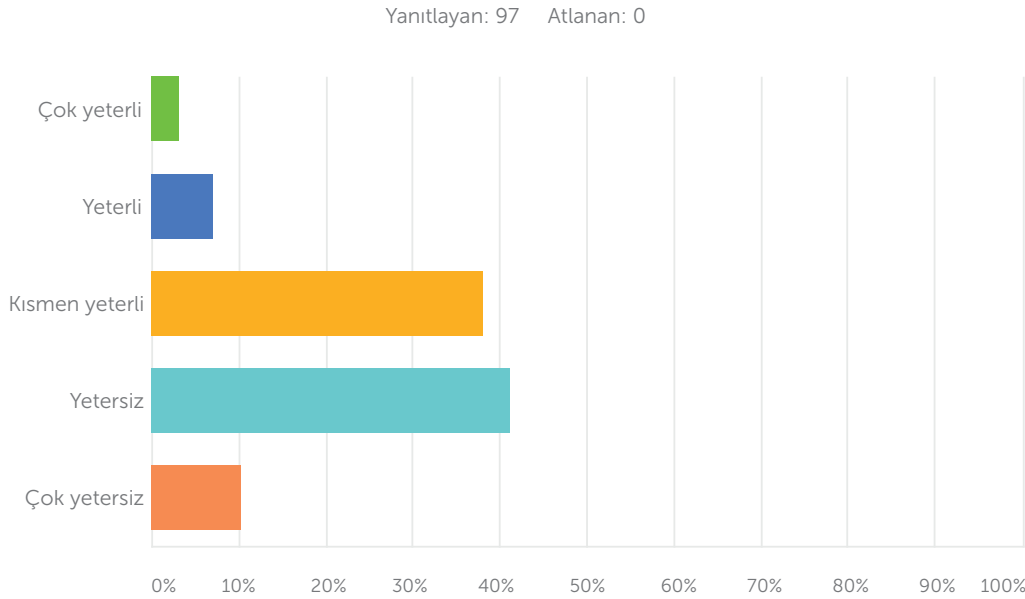
Yanıtlayan: 97 Atlanan: 0

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Evet	21.65%	21
Hayır	25.77%	25
Bilmiyorum	53.61%	52
TOPLAM		97

Katılımcılara erişilebilir turizm ile ilgili hakları hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları soruldu. Katılımcıların %66'ı erişilebilir turizm hakkında bilgileri olmadığını belirtti. Katılımcılardan İzmir'deki turizm olanaklarını engellilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak değerlendirmelerini istediğimizde % 50'si yetersiz ve çok yetersiz gördüğünü belirtti. Yeterli olduğunu düşünenlerin oranı ise sadece %10. Son olarak katılımcılara araştırma ile ilgili eklemek istedikleri olup olmadığı soruldu. Alınan yanıtlardan bazıları şöyle: **Engellilerin turizm alanında yaşadığı zorluklar çok fazla. Otellerin erişilebilir olmaması çok üzücü. Plajlar ve kamuya açık diğer alanlar engellilerin kullanımına hiç uygun değil. Yerel hizmetlerin bu konuyla yakından ilgilenmesi gerekir. Günümüzde rampası bile bulunmayan kamu binalarımız ve kaldırımlarımız var. Ülkemizde engellilerin, erişilebilir alanlarda tatil yapabilmesi için ekonomik durumları da önemli. Engelliler için uygulanan haklara saygı gösterilmesi ve saygılı davranılması gerekir. Plajların akülü Plajlar akülü sandalyeye uygun değil. Özellikle tuvaletler basamaklı olduğundan kullanmak mümkün değil. Biz de herkes gibi rahat tatil yapmak istiyoruz. Hakkımız olsa dahi kurumlar bahanelerle yok ediyor. Engelliye uygun ve engellilerin her türlü ihtiyacının karşılanacağı kamp alanları olmasını ve bu alanlarda da bungalov tipi odaların bulunmasını isterim. Gideceğim tesisin erişilebilir olması çok önemli. WC, rampa, konaklama unsurları ilk etapta sorduğum şeylerdir.**

S19- Lütfen İzmir'deki turizm olanaklarını engellilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak değerlendirin.

YANIT SEÇENEKLERİ	YANITLAR	
Çok yeterli	3.09%	3
Yeterli	7.22%	7
Kısmen yeterli	38.14%	37
Yetersiz	41.24%	40
Çok yetersiz	10.31%	10
TOPLAM		97

4. ÖNERİLER

“İzmir’de Ortopedik Engellilerin Turizme Katılımı” çalışması kapsamında yürütücü ekibin moderasyonunu üstlendiği, engelli hakları alanında çalışma yürüten 5 Sivil Toplum Örgüt temsilcisinin katıldığı çevrimiçi bir görüşme gerçekleştirildi. 04.03.2021 tarihinde yapılan görüşmeye belirtilen aşağıdaki derneklerin temsilcileri katıldı.

Engelsiz Yaşam Derneği, İzmir Anadolu Engelliler Derneği, Sınırlı Sorumlu Tüm Engelliler Çevre Kültür ve İşletme Koop. (Ege Teko), Herkes İçin Turizm Derneği, Kent Konseyi Engelliler Meclisi

Toplantı öncesi tüm katılımcılara, toplantının amacı açıklandı ve görüşmenin kayıt altına alınması için gerekli bilgilendirme yapılarak, izin alındı. Toplantıda engelli hakları alanında çalışan Sivil Toplum Örgütlerinin “**Erişilebilir Turizm**” tanımları, üyelerinin deniz ve plaj erişiminin ne düzeyde olduğu, yaşadıkları sıkıntılar, karşılaştıkları zorluklara karşı izledikleri yol ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri üzerine konuşuldu. Toplantı sonunda yapılan tespitler birlikte değerlendirildi ve hedeflenen iyileştirme çalışmalarının engelli turizmini nasıl etkileyeceği üzerine görüş alışverişinde bulunuldu.

Bu görüşmelerde yaşanan hak ihlallerini doğrudan, durumu yaşayan kişilerden dinlemek mümkün oldu. Katılımcıların hemen hepsi çeşitli zamanlarda İzmir’de beldelerinde deniz tatili yaptıklarını söyleyerek, ihtiyaç ve eksiklikleri bizzat deneyimlediklerini belirttiler. Ayrıca temsilcisi oldukları Sivil Toplum Örgütlerinin faaliyetleri kapsamında güncel gelişmeleri sürekli takip etmekte ve sorunların çözüme dair çalışmalar yürütmektedirler.

Görüşmede öncelikle varılan nihai sonuç, kurumların ortaklaşa yürüteceği çalışmaların etkisinin daha güçlü olacağı yönünde oldu. Çözüme yönelik çalışmalarda savunuculuk alanının güçlendirilmesi gerektiği, birlikte olmanın karar verici mekanizmalar tarafından görmezden gelinemeyen bir muhatap olarak daha etkili olacağı konuşuldu. Görüşmede yer alan kurumlar farklı zamanlarda ve farklı platformlarda engellilerin erişilebilirlik haklarına dair faaliyet gösteriyor. Ancak İzmir’de turizm alanlarına yönelik ortak bir hareket planı şimdiye kadar yürütülemedi. Sorunlar farklı farklı deneyimlense de çözüm önerileri ortak geliştirilebilir, bu alanda daha güçlü ses çıkarılabilir. Bu izleme çalışması ve Sivil Toplum Örgütleri ile yapılan görüşmelerde hedeflenen çıktılardan bir tanesi de, sorunun muhataplarının bir masa etrafında toplanması ve sorunun çözümüne yönelik daha geniş bir kamuoyu oluşturulmasıydı.

Görüşmelerde katılımcıların tecrübeleri dinlendiğinde, hemen hepsinin ortak ihtiyaçlara vurgu yaptığı görüldü. Anket çalışmasında çerçevesi belirlenen fiziksel ihtiyaçlar, sözlü olarak da bu toplantıda yinelenerek, toplanan verilerin gerçekliği bir kez daha doğrulandı. Tatil planlamasında ulaşımdan, konaklamaya, plaj konforundan, diğer insanların bakış açısına kadar birçok nokta birlikte değerlendirildi. İzmir’de yerel yönetimlerin sorunu bilmelerine ve çözüme yönelik uygulamaları olmasına rağmen, mevcut durumun yeterli olmadığı, İzmir’de plajların kullanımında engellilerin diğer vatandaşlarla eşit erişim olanaklarının olmadığı sonucuna varıldı.

Katılımcılar kendilerinin ve mensubu oldukları Sivil Toplum Örgütleri aracılığı ile ilişkili oldukları diğer engellilerin İzmir’de çok kısıtlı plaj alanlarını kullanabilmekte olduğunu belirtmişlerdir. Engelli kullanımına uygun düzenlenen plajların tüm ihtiyacı karşılamadığı, rampa olan yerde şezlongun olmadığı, soyunma kabinlerinin hemen her yerde yetersiz olduğu ya da olmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle; engelli kullanımına daha uygun olan SEKADER kamp alanının, İzmir’de engellilerin denize erişiminde öncelikli tercihi olduğu belirtilmiştir. Kendilerini hem fiziksel koşullar, hem de engelli olmayanların rahatsız edici bakışlarından uzak, daha rahat hissettiklerini ifade ettikleri bu alanın kapasitesinin potansiyel ihtiyacı karşılamadığı da belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Kısıtlı bir ölçek ile sınırlı tutulan bu çalışmada katılımcılara yöneltilen sorular ile İzmir’de fiziksel engellilerin tatil olanakları, tercihleri, mevcut durum ve eksiklikler incelenmeye ve özellikle yerel yönetim gibi sorumlu kurumlara sunulmak üzere çözüm önerileri geliştirilmeye çalışıldı. Sorunların tespitinde tamamıyla engellilerin görüşleri dikkate alınarak, her türlü ihtiyaç ve eksikliğe herhangi bir değişiklik yapılmadan raporda yer verildi.

Genel sonuca baktığımızda, ankete yanıt veren katılımcıların çoğu bir turizm kenti olan İzmir’de, engellilerin turizm olanaklarından yeterince faydalanmadığını söylüyor. Maddi kısıtlılıkların yanı sıra, fiziki koşulların uygun olmaması sahil bölgelerindeki tatil düşüncelerinin önündeki en büyük engeli oluşturuyor. Uygun koşullara sahip konaklama alanlarının yetersizliği; kamp alanı, otel gibi yerlerde engellilere yönelik denize güvenli girilecek düzenlemelerin çok az sayıda olması; duş, giyinme kabini, şezlong gibi ihtiyaçların engellilerin gereksinimlerine uygun düzenlenmemesi engellilerin rahat ve bağımsız hareket etmelerinin önündeki engeller olarak belirtiliyor. Ayrıca daha planlama aşamasında, yeterli bilgiye ulaşamaması, özel araçların dışında engelliye uygun seyahat seçeneklerinin kısıtlı olması da turizm alanlarına ulaşımdaki engeller olarak ifade ediliyor.

2005 yılında “Engelli Dostu Belediye” unvanını alan İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2014 yılında, engellilere yönelik hizmetleri “Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğü” çatısı altında sürdürmeye başladı².

Ancak, İzmir’deki mevcut durumun engellilerin özellikle deniz turizmi ihtiyaçlarını yeterli oranda karşılamadığı görülüyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2013 yılında başladığı Kırmızı Bayrak uygulaması ile kamusal alanlarda belli düzenlemeleri uygulamaya soktu³.

Bu uygulama ile daha görünür hale gelen ihtiyaçların giderilmesine yönelik olumlu çalışmalar yapıldı. Geline nokta, henüz sadece 3 plaj alanı engelli erişimine uygun düzenlenebildi⁴.

² <https://www.izmir.bel.tr/tr/engelli-hizmet-merkezlerimiz/31/307>

³ <http://www.engelsizmir.org/tr/KirmiziBayrak?AspxAutoDetectCookieSupport=1>

⁴ <https://www.izmir.bel.tr/tr/engelli-hizmetlerimiz/321/308>

SEKADER'in de içerisinde yer aldığı ortak bir çalışma ile Urla, Seferihisar ve Foça'da birer plaj engelli erişimine uygun hale getirildi. Ancak bu sayının oldukça yetersiz olduğu görülüyor. İzmir gibi bir bölgede genel nüfusa oranı %4-6 arasında olan engelliler ve yaz aylarında turizm faaliyetlerinden yararlanmak isteyen diğer engelliler sadece 3 plajı kullanabilmeleriyle ile kısıtlanıyor. Bu alanlar dışında özel işletmelerde engellilere yönelik fiziksel ihtiyaçların karşılandığı tesislerde mevcut.

Kamusal erişime açık olan alanlardaki mevcut durum, maddi yeterliliği olan engellileri bu tesislere yönlendiriyor. Fakat odağımız kapsamındaki maddi olarak erişimi serbest olan, halkın kullanımına açık olan/olması gereken plajlar ihtiyacı karşılayamıyor. Katılımcıların son üç yılda tercih ettikleri tatil alanları arasında otellerin olması, mevcut yetersizliklerin sonucuna bir örnek olarak gösterilebilir. Daha uygun koşulların olduğu düşünülerek yapılan bu tercihlerde bile fiziksel olarak zorlanıldığı görülüyor. Çoğu işletmede engellilere yönelik yapılan düzenlemelerin yüzeysel olduğu, gerçekten ihtiyacı karşılamadığı yanıtlardan anlaşılıyor (Sadece engelli park tabelası koyup, aradaki mesafelerin dikkate alınmaması; banyolarda demir tutamakların konulup, tekerlekli sandalye ile hareket edebilecek alanın olmaması, denize giriş rampası, eğimler vb.)

İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzleme Raporu hazırlıkları sürecinde 14.04.2021 tarihli meclis kararında İzmir Belediyesi sınırları içerisinde Karaburun, Dikili, Çeşme, Seferihisar, Urla, Selçuk, Menderes, Foça ve Aliğa ilçelerinde 59 Halk Plajı bulunduğunu, bu plajlardan 50 adedinin Mavi Bayraklı olduğunu belirtmiş; aynı Meclis karar metninde Urla Kumdenizi ve Foça Karakum Plajı dışındaki plajların engelli erişimine uygun olmadığı vurgulanarak, söz konusu ilçelerde en az birer adet plajın engelli erişimine uygun hale getirilmesi yönünde karar almıştır. **(Karar No 97509404.301.05.426) Bkz. EK-3**

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Mart 2020 Bülteni'ne göre, Türkiye genelinde engellilerin il bazında dağılımını tahmin eden son araştırma 2011 Nüfus ve Konut Araştırması. Bu araştırmaya göre Türkiye'de kayıt altına alınmış 389.627 ortopedik engelliler bulunuyor. İzmir'de nüfusun % 4-6'sının en az bir engelinin bulunduğu belirtiliyor.

2011 yılında 3.965.232 nüfusa sahip olan İzmir için engelli rakamının 230.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu potansiyel ihtiyaç karşısında İzmir'de erişilebilir turizm olanaklarının oldukça yetersiz olduğu ortada. Mevcut kapasitenin yetersiz olduğu, olan yerlerde de engellilere bir "ayrıcalık" yapılmış gibi bir algının oluştuğu görülüyor. Bu hizmetlerin bir "hak" olarak altının çizilerek, sorumlu kurumlar tarafından bir durum tespiti yapıp, iyileştirme planının hayata geçirilmesi gerekiyor.

Bu çalışmalarda doğru ve yeterli tespit için, konunun doğrudan muhatabı olan STÖ ile işbirliği yapılmalı, engelliler bu sürece dahil edilmelidir. Belli sınırlar içerisinde yürüttüğümüz bu izleme çalışması ile İzmir'de engellilerin insan hakları temelinde yaşamlarını sürdürmeleri, sosyal hayata katılmaları ve toplumun genelini ilgilendiren bu konuya dikkat çekilmesini amaçlıyoruz. Yerelden elde edilen verilerden yola çıkarak, bu alanda ülke genelindeki düzenlemelere yönelik bir ihtiyaç tespit çalışması yürütülebilir.

Katılımcıların değerli görüşlerini paylaştıkları İzmir özelinde ise, yerel yönetim tarafından yürütülen çalışmalar yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

SEKADER tarafından Pandemi koşulları altında İzmir ili ile sınırlı bu izleme çalışmasının yeni bir tartışma sürecinin başlamasına vesile olmasını umuyoruz. 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Kanun, engellilerin halka açık ve kapalı her türlü alanın engellilerin erişimine uygun olması gerektiğini ifade eder⁷.

Ancak kanun kabul tarihinden itibaren, tanımlanan düzenlemelerin uygulanmasında verilen erteleme süreleri ile yasada belirlenen engelli haklarının uygulanmasının önüne geçildiği görülüyor. İşletmelerin tarafını tutan bu ertelemelerle, erişilebilirlik düzenlemeleri işletmelerin tercihlerine bırakılıyor, keyfi uygulamalar yaptırımsız kalıyor. Kanunun yürürlüğe girdiği dönemden günümüze kadar geçen uzun süre içerisinde toplu taşıma araçlarının bazılarında düzenlemeler yapılmış, kamu kurumlarının girişlerine rampalar inşa edilmiş, bölgesel düzenlemelerle sorun çözülmüş gibi gösteriliyor. Ancak erişimin sistem içerisinde bir bütün olarak ele alınması ve hayatın devam ettiği her alanda zorunlu olarak çözümler getirilmesi gerekiyor.

Geçici maddeler yerine, kalıcı çözümler ile engellilerin önündeki kısıtlamaların kalkacağına ve toplumsal hayata katılımlarının artacağına inanıyoruz.

EK 1. İZLEME ÇALIŞMASINI GERÇEKLEŞTİREN KURUM-SEKADER

Dernek her türden fiziksel, zihinsel, ruhsal, sosyal, işitme ve görme engelliler; sorunlu ve yoksun gençlik; kronik hastalık grupları ve farklı ihtiyaç grupları için eğitim-kültür-spor-turizm, sağlık ve sosyal içerikli, kamu yararına yenilikçi ve alternatif projeler üretmek; yabancı ülkelerdeki ilgili kurumlarla engellilik sorunlarına çözümler arayan eğitsel, kültürel ve medikal içerikli ortaklaşa projeler üretmek ve uygulamak, araştırmalar yapmak ve bilgi, deneyim alışverişinde bulunmak amacı ile kurulmuştur.

Engellilerin toplumsal yaşama entegrasyonunu hızlandırarak yaşamın dışına itilen bu "büyük azınlığı" Türkiye'nin kalkınmasına ve dünya standartlarını yakalamasına önemli katkı sağlayacak üretken bir çoğunluğa dönüştürmeyi hedefler.

Kurulduğu 2010 yılından bu yana uluslararası, ulusal ve yerel yönetimler, Sivil Toplum Örgütleri vb. kurumlar ile işbirliği çerçevesinde, öncelikle ortopedik engellilerin deniz ve plaj turizmine erişilebilirliği için çalışmalar yürütmektedir.

⁵ <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/42250/istatistik-bulteni-2020-mart.pdf>

⁶ https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017

⁷ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5378&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

- Seferihisar Payamlı bölgesinde bulunan kamp alanına işbirliği yaptığı kurumlar aracılığı ile rezervasyonlu katılım kabul ediyor,
- Kamp alanı Mayıs - Eylül aylarında öncelikle ortopedik engelli gruplar ve ihtiyaç-olanaklar elverdiği ölçüde de diğer gruplar için günü birlik hizmete açıyor,
- Gelen gruplar için tuvalet, duş, su gibi temel ihtiyaçları karşılıyor,
- Kamp alanının söz konusu gruplar tarafından kullanımından hiçbir şekilde ücret kabul etmiyor.

Yine işbirliği yaptığı kurumlar ve üniversiteler aracılığı ile gönüllü çalışmalara alan açıyor, yerli ve yabancı gönüllüler kamp alanının bakım, onarım, boya badana, günlük temizlik gibi işlerinde yardımcı oluyor. Bu çerçevede Yaşar Üniversitesi Sosyal Sorumluluk Koordinatörlüğü ve Gönüllü Hizmetler Derneği SEKADER'in daimi işbirlikçileri.

SEKADER kamp alanı derneğin yaratabildiği bütçe ve aynı bağışlar ile varlığını sürdürüyor. Derneğin finansal yetersizlikleri nedeniyle fiziksel koşullarının bütünüyle engelli dostu olduğu söylenmese de kamp alanı engellilerin kendilerini ait hissettikleri, rahatlıkla denize girebildikleri, eğlenebildikleri bir ortam olup, olanaksızlıklar karşılıklı anlayış ile çözülmeye çalışılıyor.

SEKADER salgın öncesi dönemde yılda ortalama 3000 civarında engellilerin kamp alanından yararlanmasını ve deniz-plaj olanaklarına erişimini sağladı.

EK 2. İZLEME ÇALIŞMASINDA UYGULANAN ANKET SORULARI

İzmir'de Engellilerin Turizm Alanlarına Erişimlerini İzleme Anket Formu⁸

Bu anket, Seferihisar Engelliler Kimsesizler Alternatif Su Sporları Gençlik ve Spor Derneği (SEKADER) tarafından Etkiniz AB Programı desteği ile, İzmir'de Engellilerin Turizm Alanlarına Erişimlerini İzleme Çalışması kapsamında hazırlandı. İzleme çalışması, bedensel engelliler ve deniz turizmine erişim ve konaklama alanları ile sınırlı. Planlama-rezervasyon-tatil dönemi çerçevesinde değerlendirme yapılacaktır. Anket, odak grup görüşmeleri ve saha ziyaretlerini sonucunda oluşacak rapor ile engellilerin beklentileri belirlenerek, kamu ve yerel yönetimlerin bu konuya dikkati çekilecek.

Bu çalışmada sizlerden alınan kişisel bilgilerinizin gizliliğini koruyacağımızı, bilgilerinizin anonim kalacağını ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacağını taahhüt ediyoruz. Yanıtlarınız araştırma dışında başka hiçbir yerde, başka bir amaçla kullanılmayacak. Kimliğiniz gizli tutulacak, veriler kodlanarak raporlaştırılacak.

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Yaş grubunuz:

- a. 18-24
- b. 25-34
- c. 35-49
- d. 50-64
- e. 65 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz

.....

3. Eğitim Durumunuz

- a. Okuryazar
- b. İlk-Ortaokul
- c. Lise
- d. Ön lisans-Lisans
- e. Yüksek Lisans

4. Fiziksel / Ortopedik engeliniz nedir?

- a. Manuel tekerlekli sandalye kullanıyorum
- b. Akülü sandalye kullanıyorum
- c. Protez/Ortez kullanıyorum
- d. Destek aparatı kullanıyorum
- e. Diğer:

PLANLAMA

5. Tatilinizi planlarken erişilebilirlikle ilgili bilgileri hangi kaynaklardan almaya çalışırsınız? (Lütfen size uygun olan seçenekleri işaretleyin)

- a. Seyahat acentasına sorarım.
- b. Seyahat & rezervasyon sitelerinde bu konudaki içerikleri ararım.
- c. Tesislerin web sitelerini incelerim.
- d. Tesislere e-posta yazarım.
- e. Tesislere telefon ederim.
- f. Aile, arkadaş, vb. tanıdıklarımdan bilgi alırım.
- g. Diğer:

6. Tatile gitmeye karar verdiğinizde, gideceğiniz tatil yerinin erişilebilirlikle ilgili ihtiyaçlarınıza cevap verip vermeyeceği konusunda endişe yaşıyor musunuz?

- a. Her zaman
- b. Çoğu zaman
- c. Bazen
- d. Nadiren
- e. Hiçbir zaman

7. Tatile giderken birinin eşlik etmesine ihtiyaç duyuyor musunuz?

- a. Evet
- b. Hayır

8. Bir önceki soruya yanıtınız evet ise tatillerde genellikle kimler size eşlik eder?

- a. Aile bireyleri
- b. Akrabalar
- c. Profesyonel refakatçi
- d. Arkadaşlar
- e. Diğer:

9. Tatil yapacağınız tesisin ihtiyaçlarınıza uygun olup olmadığına karar verirken, aşağıdaki özellikler ve hizmetler sizin için ne kadar önemlidir?

	Çok önemli	Önemli	Biraz önemli	Çok Önemli değil	Hiç önemli değil
Tesis içindeki bütün kamusal alanların erişilebilir olması					
Tesis içindeki tesislere ulaşabileceğim yolların erişilebilir olması					
Erişilebilir park alanının bulunması					
Girişte çalışanlar tarafından tesisin gezdirilmesi					
Bağımsız erişim sağlayan bir giriş olması (otomatik kapı, rampa vb.)					
Girişte/resepsiyonda bankonun erişilebilir yükseklikte olması					
Bütün katlarda, asansörlerin yanında oturma alanlarının bulunması					
Asansör genişliği ve kapı genişliğinin uygun olması					
Oda kapısının genişliği					
Banyo tuvalet kapısının genişliği					
Banyo ve tuvalet içersinde manevra alanının uygunluğu					
Tesiste tutunabileceğim tırabzanların bulunması					
Tesiste duvarlar ve mobilyalar arasında kolay hareket ve manevra alanının olması					
Tesisteki yeme içme alanlarının erişilebilir olması					
Tesisteki odalarının engelli kullanımına uygun olması (banko, dolap, banyonun genişliği, destek mekanizmaları, askılık, kasa, pencereye erişim, yatak yüksekliği)					
Havuz asansörünün olması					
Plaj rampasının ihtiyaçlarıma uygun olması					
Plajda ihtiyaçlarıma uygun tuvalet olması					
Plajda ihtiyaçlarıma uygun soyunma kabini olması					
Plajda erişilebilir duş olması					
Plajda ihtiyaçlarıma uygun şezlong olması					
Tesis çalışanlarının olumlu olması ve yardımcı olmak için çaba göstermesi					
Tesisin çeşitli yerlerinde acil durum telefonlarının/butonlarının bulunması					
Afet yangın durumlarında tahliye sisteminin ihtiyaçlarıma gözeterek kurgulanması					

TATİL DÖNEMİ

10. Son 3 yılda günübirlik ya da konaklamalı deniz kenarına gittiniz mi?

- a. Evet b. Hayır

11. Cevabınız hayır ise neden gidemediğinizi belirtiniz (Lütfen size uygun olan seçenekleri işaretleyin).

- a. Ekonomik durumum tatil yapmak için uygun değil
b. Ekonomik durumum eşlik edecek kişilerin tatilini karşılamak için yeterli değil
c. Daha önce tatilde yaşadığım sorunlar nedeniyle isteğim yok
d. Erişilebilir konaklama tesisi bulmakta zorlanıyorum
e. Erişilebilir eğlence tesisleri (plaj, havuz, park, müze, restoran, vb.) bulmakta zorlanıyorum
f. Tatil yerine ulaşmak için uygun araç bulmakta zorlanıyorum
g. Tatilde eşlik edecek kimseyi bulamıyorum

12. Son 3 yılda yaptığınız tatillerde hangi konaklama türlerini tercih ettiniz?

- a. Otel
b. Pansiyon
c. Yazlık ev
d. Karavan
e. Kamp alanı
f. Diğer

13. Lütfen son 3 yıldaki tatil deneyiminizle ilgili memnuniyetinizi değerlendirin.

- a. Hiç memnun değilim
b. Memnun değilim
c. Kararsızım
d. Memnunum
e. Çok memnunum

14. Tatil yaptığınız yerde ortamın fiziksel koşulları nedeniyle zorlandınız mı?

- a. Her zaman
b. Çoğu zaman
c. Bazen
d. Nadiren
e. Hiçbir zaman

15. Tatil yaptığınız yerde tatil yapan diğer kişilerin ayrımcı tutumlarına maruz kaldınız mı?

- a. Evet b. Hayır

16. Cevabınız evet ise;

a. Lütfen ne tür ayrımcılığa maruz kaldığınızı açıklayınız.

.....
.....

b. Yaşadığınız ayrımcılığa karşı hangi şikayet mekanizmalarını kullandınız?

b.1 Kamu kurumlarına şikayet,

b.2 İşletmenin kendisine şikayet,

b.3 Akreditasyon kurullarına şikayet

b.4 Diğer

c. Söz konusu tesis ayrımcılığı sonlandırmak için harekete geçti mi?

i. Evet

ii. Hayır

iii. Bilmiyorum

17. Tatil yaptığınız yerde çalışan kişilerin ayrımcı tutumlarına maruz kaldınız mı?

a. Evet

b. Hayır

18. Cevabınız evet ise

a. Lütfen ne tür ayrımcılığa maruz kaldığınızı açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

b. Yaşadığınız ayrımcılığa karşı hangi şikayet mekanizmalarını kullandınız?

b.1 Kamu kurumlarına şikayet,

b.2 İşletmenin kendisine şikayet,

b.3 Akreditasyon kurullarına şikayet

b.4 Diğer

c. Söz konusu tesis ayrımcılığı sonlandırmak için harekete geçti mi?

i. Evet

ii. Hayır

iii. Bilmiyorum

19. Lütfen İzmir'deki turizm olanaklarını engellilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak değerlendirin.

a. Çok yeterli

b. Yeterli

c. Kısmen yeterli

d. Yetersiz

e. Çok yetersiz

20. Erişilebilir Turizm ile ilgili haklarınızı biliyor musunuz?

a. Evet

b. Hayır

EK 3. İBB MECLİS KARARI ÖRNEĞİ

T.C. İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Karar No : 97509404.301.05.426

Karar Tarihi : 14/04/2021

MECLİS KARARI

Meclisimizin 08/03/2021 tarihli toplantısında Plan ve Bütçe – Engelsiz İzmir – Turizm ve Fuarçılık Komisyonlarına havale edilen Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi Ahmet Uğur BARAN'a ait Yazılı Önergeye ilişkin, Plan ve Bütçe Komisyonunun 09/04/2021 tarihli, Engelsiz İzmir Komisyonunun 26/03/2021 tarihli, Turizm ve Fuarçılık Komisyonunun 25/03/2021 tarihli Komisyon Raporunda;

Belediye Meclisimizin 08/03/2021 tarihli toplantısında Komisyonlarımıza havale edilen, İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi Ahmet Uğur BARAN'a ait Yazılı Önergede (E.88871); "Sayın Meclis Heyetine. İzmir ilinde Karaburun, Dikili, Çeşme, Urla, Seferihisar, Selçuk, Menderes, Foça, Alağa ilçelerinde deniz ve dinlenme amaçlı yararlanılabilir nitelikte yaklaşık olarak 59 adet halk plajı bulunmakta ve bunların yine yaklaşık olarak 50 adedi Mavi Bayrak statüsü taşımaktadır. Yapılan inceleme ve araştırmaya göre bu plajlarımızdan Urla Kumdenizi ve Foça Karakum Plajları dışındaki plajlarımız, engelli erişimine uygun donanım ve yeterlilikte değildir. Yaklaşık 6(altı) ay denize girebilir bir coğrafyada yer alan kentimizde engelli bireyler bu olanaktan yararlanamamaktadır. Bu nedenle kentimizde engelli bireylerin de kullanabileceği erişilebilir plajlar ve tesislerin araştırılması yeterli sayı ve uygun dağılımda bulunmayan Karaburun, Dikili, Çeşme, Urla, Seferihisar, Selçuk, Menderes, Foça, Alağa ilçelerinde en az bir adet erişilebilir plaj düzenlenmesinin İzmir Büyükşehir Belediyesi olanaklarıyla yapılması ve bu alanların işletiminin İlçe Belediyelerle birlikte gerçekleştirilmesi hususunu Olur'larımıza arz ederim." denilmektedir. Yukarıda metni yer alan Yazılı Önerge, Turizm ve Fuarçılık Komisyonumuzun 25/03/2021 tarihli, Engelsiz İzmir Komisyonumuzun 26/03/2021 tarihli, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun 09/04/2021 tarihli toplantısında incelenmiş olup; söz konusu önerge, Turizm ve Fuarçılık Komisyonumuzca oybirliği ile uygun bulunmuş, Engelsiz İzmir – Plan ve Bütçe Komisyonlarımızca "Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğüne, Ulaşım Dairesi Başkanlığı Deniz ve Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve daha sonra da, İklim Değişikliği ve Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Mavi Bayrak Çalışma Grubu ile birlikte, kentimizdeki plajlar erişilebilirlik açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda, kentimizde 150'ye yakın halk plajı bulunduğu ve bunların yaklaşık 50 adedinin mavi bayrak statüsünde olduğu bilgisi alınmıştır. Ancak, kentimizde engelli bireylerin kullanımına uygun plajların olmadığı ve bu gereksinimin karşılanması amacıyla çalışmaların daha önceki yılda başlatıldığı ancak 2020 yılı pandemi süreci nedeniyle çalışmaların sonuçlandırılmadığı ifade edilmiştir. Ancak salgın ve doğal afetlerin, plaj kullanımına izin vermediği ölçüde, daha önce yapılan hazırlıklar yeniden gözden geçirilerek Çeşme (Ilıca), Dikili (Halk Plajı), Menderes (Gümüşdür Halk Plajı), Seferihisar (Akarca Halk Plajı), Selçuk (Pamucak Halk Plajı), Karaburun (Ardıç Halk Plajı) ve Alağa ilçelerinde, erişilebilir plajlar uygulamasının, projelendirme çalışmalarının Etüd ve Projeler Dairesi Başkanlığına, çevresel düzenlemelerin Fen İşleri ve Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına yapılması, satın alma işlemlerinin ise Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığına gerçekleştirilmesi, işletiminin ise İlçe Belediyeler ile birlikte gerçekleştirilmesi" şeklindeki müşterek görüş doğrultusunda oybirliği ile uygun bulunmuştur. Sayın Meclisimizin onaylarına sunulur. Denilmektedir.

Yukarıda metni yazılı Müşterek Rapor, Başkanlığa okutularak görüşülmüş olup; söz konusu raporun, Plan ve Bütçe – Engelsiz İzmir – Turizm ve Fuarçılık Komisyonlarından geldiği şekilde kabulüne, Meclisimizce oybirliği ile karar verildi.

Mustafa ÖZÜSTÜ
Meclis I. Başkan Vekili
Meclis Başkanı

Deniz BEKTAŞ
Divan Kâtibi
(Bulunmadı)

Dolunay BAYBİLİR
Divan Kâtibi

AKBOR
Divan Kâtibi

Fırat EROĞLU
Divan Kâtibi

EK 4. SAHA GÖZLEM RAPORU

Etkiniz AB Projesi Ortopedik Engellilerin İzmir'de Turizm Alanlarına Erişimi Projesi kapsamında İzmir'de bulunan ve engelli erişimine uygun olduğu belirtilen 3 plaja ziyaret gerçekleştirildi. Bu ziyaretler kapsamında yapılan gözlemler ve ilgili fotoğrafları aşağıda sunuyoruz. Gözlem raporlarında da görüleceği üzere hiçbir plaj tam anlamı ile ihtiyacı karşılayamıyor ve geliştirilmesi gereken noktalar mevcut.

SEKADER KAMP ALANI

Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2021

SEKADER Kamp alanı içerisinde ve plaj kısmında ortopedik engellilere yönelik yapılan inceleme sonucunda:

- 1-Denize giriş rampalarının üzerine konulduğu kumluk zemine beton atılarak sabit ve stabil bir zemine kavuşması ve engelli denize giriş rampası üzerine tutamaçların eklenmesi gerektiği,
2. Kamp alanı içinde kış aylarında çoğalan yabancı bitki ve otların temizlenmesinin iyi olacağı, (Engelli arabalarının alan içinde rahat hareket edebilmesi için.)
3. Dışarıda bulunan duş kabinlerinin arkasına varolan engelli tuvaletlerinin sayısını artırmak için yeni bir kadın ve erkek engelli tuvaletinin yapılması ve kanalizasyon bağlantılarının sağlanması ihtiyacı,
4. Kamp alanı içinde tekerlekli sandalye geçiş yolları zeminlerinin iyileştirilmesi gerektiği,
5. Kampın mutfağına şehir suyunun bağlanmasının sağlanması,
- 6.Dışarıdaki açık lavaboların altındaki dolap kapakların kaldırılıp, tekerlekli sandalye ile yanaşılabilmesi için tadilat gerektiği saptandı.

SEKADER Kampı'nın ortopedik engellilere yönelik verdiği imkânların iyileştirilmesi için konularında yukarıda belirlenen eksiklikler tespit edildi. İnceleme yaptığımız 18 Mayıs 2021 tarihinden bu yana eksikliklerin giderilmesi adına Seferihisar Belediyesi'ne verilen dilekçede bu eksikliklerin giderilmesi için talepte bulunulmuş, sonrasında ortopedik engellilerin denize giriş rampasının zemin taşlarının yapıldığı ve ahşap iskelesinin yapılıp yerine konulduğu tespit edilmiştir. Rampanın önü bariyer ile kapalı değil ve SEKADER kamp alanında bulunan tekerlekli sandalye ile engelliler denizin içine kadar girebiliyor, ağır engellilere sedye transferi ile denizden yararlanabiliyorlar.

Ayrıca kamp alanı içerisinde kurumuş yabancı otların temizlendiği görüldü. SEKADER kamp alanında bulunan erkek ve kadın ortopedik engelliler için tahsis edilmiş birer tuvaletin bulunduğu lavabo, klozet ve tutamaçların engellilere yönelik standartlarda olduğu gözlemlendi.

Ayrıca ortopedik engelliler için 4 duş başlıklı bir duş alanı ve bir soyunma ve sedyeli transfer kabini de mevcut.

SEKADER kamp alanı hizmetlerinin sadece engelli ve dezavantajlı gruplara yönelik olması, bulunduğu konum itibarıyla popüler yerli ve yabancı turizm alanlarına uzak olması, engellilerin bu alanda kendilerini hem fiziksel koşullar, hem de engelli olmayanların rahatsız edici bakışlarından uzak ve daha rahat hissetmelerini sağlıyor.

Kamp sahası içerisinde engelli otoparkı mevcut. Kamp alanı, kafeterya ve plaj sahasına geçiş yolları tekerlekli sandalye kullanımına uygun.

URLA BELEDİYESİ KUM DENİZİ PLAJI (Halk Plajı) Ziyaret Tarihi: 18 Mayıs 2021

1- Denize giriş engelli rampası (beton yapı) mevcut bulunan 2 adet beton rampanın zemininin kırık olduğu denize giriş kısmının işlevsiz ve engelliler için büyük risk oluşturduğu görüldü. Ayrıca beton rampa üzerinde herhangi bir tutamaç da görülmedi.

2- Engelliler için ayrılmış bir soyunma kabini yok. Mevcut olanların kapı eşiklerinin 20 cm yüksek olduğu ve engellilere yönelik tekerlekli sandalyeler için uygun olmadığı görüldü.

3- Engelliler için ayrılmış bir duş alanı yok. Tüm duşlar ortak kullanım alanı içerisinde ve engelsizler için tasarlanmış.

4- Engelli kadın ve erkekler için birer adet standartlara uygun tuvalet olduğu görüldü. Plaj alanı dışında engelli otoparkı mevcut. Otopark ile plaj bölgesi arası yollar tekerlekli sandalye kullanımına uygun. Plaj sahası içinde engelli rampasına kadar tekerlekli sandalye kullanılabiliriyor.

FOÇA BELEDİYESİ KARAKUM (Halk Plajı) Ziyaret Tarihi: 12 Haziran 2021

1- Denize giriş rampasının genişliğinin sadece 70 cm olduğu tespit edildi. Ayrıca, rampanın denize ulaştığı son kısımda bir önleyici bariyer mevcut. Bu bariyer nedeniyle tekerlekli sandalye ve dolayısıyla tekerlekli sandalye kullanıcıları da bariyeri aşarak denize giremiyor. Ağır ortopedik engelliler için uygun değil. Ancak koltuk değneği gibi yardımcı aparat kullanan bireyler için uygun.

2- Engelliler için tasarlanmış kafeteryada ortak (kadın ve erkek) kullanıma açık bir adet engelli tuvaleti olduğu görüldü.

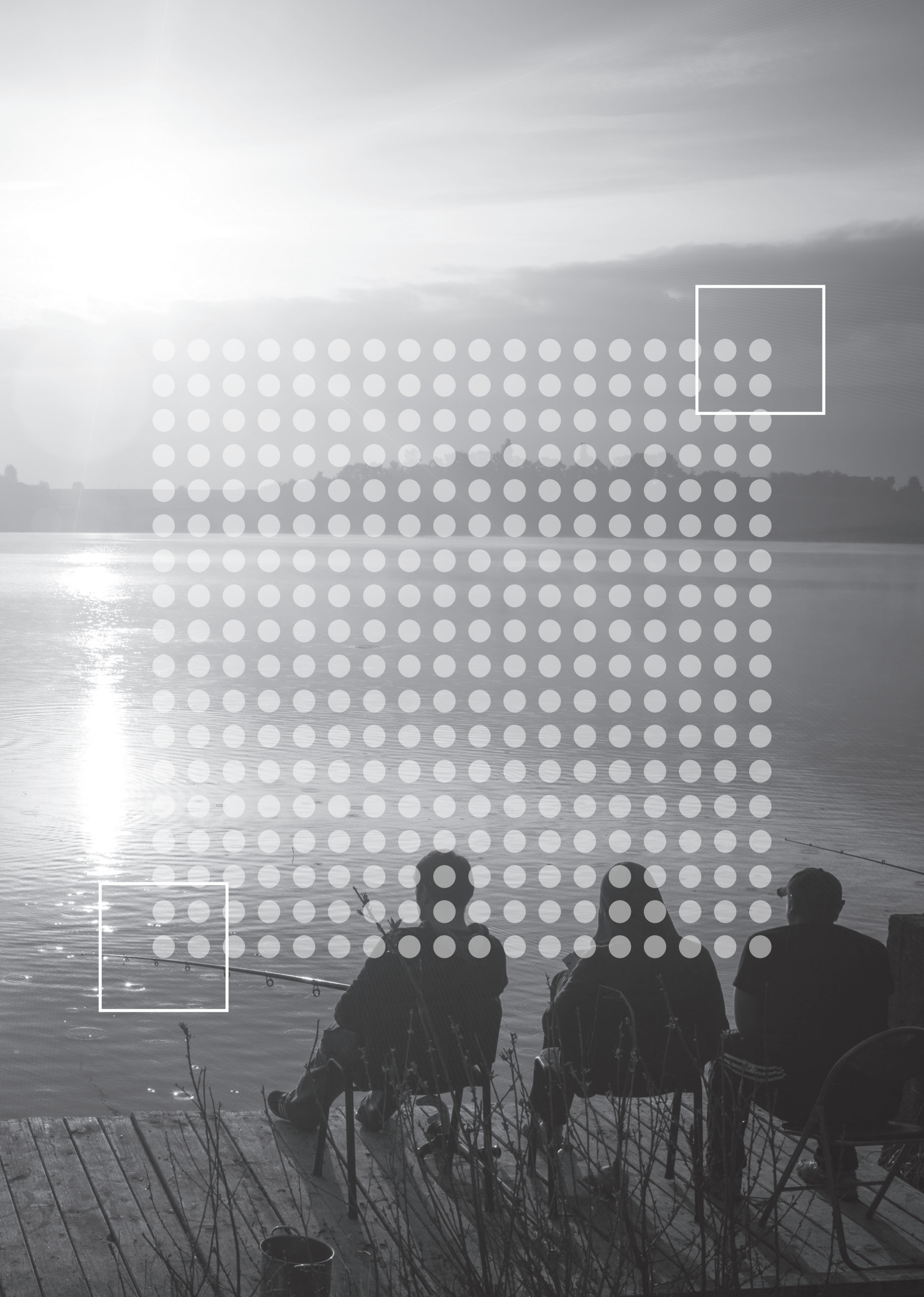
3- Engelliler kullanabileceği soyunma kabini mevcut değil.

4-Engelliler kullanabileceği bir duş alanı mevcut değil.

5- Plaj alanı dışında engelli otoparkı mevcut. Otopark ile plaj bölgesi arası tekerlekli sandalye kullanımına uygun. Plaj sahası içinde ve kafeteryada tekerlekli sandalye kullanılabiliniyor.

Gsm : 05412463654

E-Mail: info@sekader.org

SEKADER Kamp Alanı Atatürk Mh.

Sakızağacı Doğanbey /Seferihisar İzmir, Türkiye

 [instagram.com/sekader_](https://www.instagram.com/sekader_)

 [facebook.com/sekader2010](https://www.facebook.com/sekader2010)